

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku U. S.A. w P., Z. P., W. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w P.
o podstawę wymiaru składki,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 20 grudnia 2013 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 22 stycznia 2013 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 stycznia 2013 r. Sąd Apelacyjny w [...] – w sprawie z odwołania płatnika składek U. S.A. w P., Z. P., W. K. i A. P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w P. o podstawę wymiaru składki – oddalił apelację odwołujących się: U. S.A. w P., Z. P., W. K. i A. P. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. z dnia 19 kwietnia 2012 r., którym Sąd Okręgowy: oddalił odwołanie płatnika oraz A. P. od decyzji organu rentowego z dnia 29 lipca 2011 r., Nr [...]8/[...], znak [...]3 (pkt 1.); oddalił odwołanie płatnika składek oraz W. K. od decyzji organu rentowego z dnia 29 lipca 2011 r. Nr [...]9/[...]1, znak [...]4 (pkt 2.); oddalił odwołanie płatnika składek oraz Z. P. od decyzji organu rentowego z dnia 29 lipca 2011 r., Nr [...]7/[...], znak [...]2 (pkt 3.).

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżyli skargą kasacyjną odwołujący się: U. S.A. w P., Z. P., W. K., A. P..

Postanowieniem z dnia 4 października 2013 r. Sąd Apelacyjny w [...] na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną A. P. z uwagi na niższą niż dziesięć tysięcy złotych wartość przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 k.p.c.).

Skarżący zarzucili naruszenie przepisów prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.). W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) wskazano, z powołaniem art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., że: „prawidłowe zastosowanie

1/ art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (tekst jednolity Dz.U. 2012 r., poz. 592)

2/ art. 12 ust.1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz.U. 2012 r., poz. 361)

3/ art. 83 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz.U. 2009 r. Nr 205, poz. 1585)

w ustalonym stanie faktycznym tej sprawy, stanowiącym element uzasadnienia niniejszego wniosku (pkt II i III skargi kasacyjnej), wymaga wykładni obowiązujących przepisów:

1. czy do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wlicza się świadczenia przekazane pracownikom z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w formie okolicznościowych bonów towarowych w sytuacji, gdy te świadczenia nie mają charakteru ulgowego, a wyłącznie okazjonalny wynikający z tradycji oraz zwyczajowy, stanowiący w tej formie namiastkę spotkań świątecznych;

2. czy do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wlicza się składki ubezpieczeniowe z tytułu kontynuacji umów ubezpieczeniowych na życie zawartych przed 1998 rokiem (w dniu 31.07.1996 r.) w ramach ubezpieczeń grupowych;

3. czy każdy pracownik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych może wydawać i podpisywać decyzje w jego imieniu w sytuacji, gdy taka decyzja nie jest decyzją indywidualną, a dotyczy większej grupy osób i ta sama osoba może w tej samej sprawie oceniać i wydawać kolejne decyzje, bez rozpatrywania zastrzeżeń do ustaleń, w przypadku wniesionego odwołania przez osoby zainteresowane”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego rozpoznanie kasacji powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane (postanowienia SN: z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, LexPolonica nr 366380, 21 lipca 2009 r., II PK 74/09, LexPolonica nr 2786557, 28 maja 2008 r., I UK 27/08, LexPolonica nr 3058278, z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158 oraz z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51). Ponadto ograniczenie się przez skarżącego do pytania nie jest wystarczającym określeniem zagadnienia prawnego, jeżeli zagadnienie prawne nie zostało przedstawione bez odniesienia się do ogólnych problemów interpretacyjnych (postanowienie SN z 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451). Istotne zagadnienie prawne w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. musi występować w sprawie – wynikać na tle podstaw zaskarżonego skargą kasacyjną wyroku Sądu drugiej instancji. Nie można przedstawiać w ramach tego zagadnienia kwestii opartych na założeniach sprzecznych z podstawą faktyczną zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji. Zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Powołując się na potrzebę wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2

k.p.c.) skarżący powinien nie tylko określić, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów lub przedstawić rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie SN z dnia 26 kwietnia 2012 r., III SK 43/11, LEX nr 1170700, czy też postanowienie SN z dnia 27 maja 2009 r., II UK 72/09, LEX nr 818589). Niezbędne jest przy tym opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienie SN z dnia 4 kwietnia 2012 r., III SK 39/11, LEX nr 1170697).

Skarżący nie wykazali, że w sprawie występują przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Nie przedstawili istotnych zagadnień prawnych sprawy w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., gdyż za takie nie można uznać – postawione w uzasadnieniu wniosku – ogólnikowe, niepoparte odpowiednią jurydyczną argumentacją pytania.

Pierwsze z postawionych pytań – dotyczące zasadności uiszczania składek ubezpieczeniowych od świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, które nie mają charakteru „ulgowego” – poza swoją ogólnikowością, brakiem odpowiedniej jurydycznej argumentacji uwzględniającej podstawy zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji, nie odnosi się do stanowiska judykatury Sądu Najwyższego w zakresie omawianej kwestii. W wyroku z dnia 16 września 2009 r., I UK 121/09 – OSNP 2011/9-10/133, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że: „1. Pomoc z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych musi być uzależniona od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika. Jeżeli wszyscy pracownicy otrzymali bony towarowe o jednakowej wartości, to bony te trzeba ocenić jako świadczenie dodatkowe pracodawcy; 2. Wypłata bonów towarowych niemająca charakteru socjalnego jest przychodem pracownika w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307 ze zm.), który stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne”.

Z podstawy faktycznej zaskarżonego wyroku wynika, że regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych płatnika składek nie określał kryteriów przyznawania bonów towarowych z okazji świąt Bożego Narodzenia.

Ponadto pracodawca nie badał sytuacji rodzinnej i majątkowej pracowników, którym boni przyznawał; nie uwzględnił wysokości dochodu przypadającego na jedną osobę w rodzinie pracownika. W związku z powyższym ustaleniem w ocenie zaskarżonego wyroku nie zostały spełnione przesłanki do uznania bonów za świadczenia o charakterze socjalnym. W konsekwencji Sąd drugiej instancji uznał, że przychód osiągnięty przez pracowników w postaci wypłat pieniężnych z tytułu talonów świątecznych stanowi podstawę wymiaru składek na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z § 1 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (Dz.U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.). Przedstawione w uzasadnieniu wniosku pytanie zostało oparte jedynie na regulacjach określonych w przepisach art. 2 ust. 1 i art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335 ze zm.). Skarżący w ogóle nie wiążą przedstawionej kwestii z przepisami art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307 ze zm.) ani też z art. 18 ust. 1 ustawy z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z § 1 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (Dz.U. Nr 161, poz. 1106).

O rozbieżności w orzecznictwie sądowym w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie świadczy powołany w uzasadnieniu wniosku wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2008 r., II PK 74/08 – OSNP 2010/7-8/88, zgodnie z którym przepis art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (jednolity tekst: Dz.U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335 ze zm.) nie odnosi się do całości działalności socjalnej w rozumieniu art. 2 pkt 1 tej ustawy, a jedynie do ulgowych świadczeń i usług. Regulamin może przewidywać wydatkowanie środków funduszu na inne cele mieszczące się w ramach działalności socjalnej oraz ustalać inne zasady korzystania z tych świadczeń, np. powszechnej dostępności na równych zasadach w zakresie imprez integracyjnych. Powołany wyrok Sądu Najwyższego odnosi się do innej – niż w rozpatrywanej sprawie – sytuacji faktycznej.

Drugie z postawionych w uzasadnieniu wniosku pytań jest oparte na założeniu sprzecznym z podstawą faktyczną zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji – wiążącą Sąd Najwyższy stosownie do treści przepisu art. 398¹³ § 2 k.p.c. – zgodnie z którą wszystkie umowy ubezpieczenia z towarzystwami ubezpieczeniowymi, których raty polis są sporne jako podstawa wymiaru składek, zostały podpisane lub odnowione po dniu 9 lipca 1998 r. oraz umowy te nie były zawierane w ramach ubezpieczeń grupowych. Powyższe ustalenia faktyczne stanowiły płaszczyznę subsumcyjną przepisów prawa materialnego przedstawionych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji. W związku z powyższym ustaleniem Sąd drugiej instancji uznał, że nie było podstaw do wyłączenia z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, składek opłaconych przez pracodawcę na pracowników tytułem rat polis na życie – wyłączenia określonego w przepisach § 2 ust. 1 pkt 31 i 32 rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe.

Nie zachodzi – jak to wskazują odwołujący – potrzeba „ujednolicenia orzecznictwa”, która wynika z rozbieżności stanowisk organów skarbowych w zakresie wskazanych w uzasadnieniu wniosku dwóch interpretacji indywidualnych wydanych przez dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie oraz dyrektora Izby Skarbowej w Katowicach. Takie twierdzenia uzasadnienia wniosku nie przekonują o występowaniu przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przede wszystkim brakuje odpowiedniej jurydycznej argumentacji; strona skarżąca poza tylko powołaniem się na dwie interpretacje indywidualne wydane przez organy skarbowe – nie przedstawia żadnych rozbieżnych orzeczeń sądowych w przedmiocie przedstawionej w uzasadnieniu wniosku kwestii.

Ponadto wskazać należy na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2010 r., w sprawie II UK 132/09 (LEX nr 583800). W konkluzji szczegółowych rozważań zawartych w uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy uznał, że przedstawiane w skardze istotne zagadnienie prawne w tej sprawie nie występuje, gdyż konstrukcja przepisu § 2 ust. 1 pkt 32 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na

ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.) wskazuje, że dotyczy on w zasadzie grupowych, a nie indywidualnych umów ubezpieczenia na życie.

Nie jest istotnym zagadnieniem prawnym sprawy w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. trzecie z postawionych w uzasadnieniu wniosku pytań. Strona skarżąca ograniczyła się tylko do ogólnikowego pytania oraz powołania się na stanowisko judykatury, zgodnie z którym sąd ubezpieczeń społecznych – jako sąd powszechny – może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego. Zwrócić należy uwagę, że przedmiotem skargi kasacyjnej jest wyrok sądu drugiej instancji, a nie – postępowanie przed organem rentowym. Sądy dokonały merytorycznej oceny decyzji Zakładu ubezpieczeń Społecznych, na której powinna koncentrować się apelacja i skarga kasacyjna. Jak wyżej przedstawiono, skarżący nie wskazał argumentów pozwalających na podważenie dokonanej przez Sąd drugiej instancji subsumcji.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.